

Державний вищий навчальний заклад
“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Освітній простір України

Науковий журнал
(випуск 14)

Івано-Франківськ

2018

**НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ ДВНЗ “ПРИКАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА”.**

(Освітній простір України. 2018 р. Випуск 14, 245 с.)

У журналі вміщено науковий доробок відомих українських та зарубіжних учених з актуальних проблем освіти дітей та молоді у сучасному полікультурному просторі в руслі її глобалізації.

Представлені результати наукових досліджень педагогічних, гуманітарних, психологічних та соціальних напрямів, які можуть бути використані науковцями, викладачами, аспірантами, студентами. Журнал розраховано також на всіх тих, для кого означені проблеми становлять науковий інтерес.

Видається з 2014 року.

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України.

Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №20663-10463Р (від 15.04.2014 р.).

Друкується за ухвалою Вченої ради
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника”

Редакційна рада: д-р філол. наук, проф. В.В.Грещук (*голова ради*); д-р фіз.-мат. наук, проф. А.В. Загороднюк; д-р філол. наук, проф. В.І.Кононенко; д-р істор. наук, проф. М.В.Кугутяк; д-р юрид. наук, проф. В.В.Луць; д-р фіз.-мат. наук, проф. Б.К.Остафійчук; д-р пед. наук, проф. Н.В.Лисенко; д-р політ. наук, проф. І.Є.Цепенда.

Редакційна колегія: д-р пед. наук, проф. Н.В.Лисенко (*голова редколегії*) (Україна); д-р пед. наук, проф. Н.В.Бахмат (Україна); д-р пед. наук, проф. Н.М.Благун (Україна); д-р істор. наук, проф. В.С.Великочий (Україна); д-р наук, проф. Дандара Отилия (Молдова); д-р наук, доц. Марія Яшконе Гачі (Угорщина); д-р філос. наук, проф. І.М.Гоян (Україна); д-р пед. наук, проф., акад. М.Б.Євтух (Україна); д-р психол. наук, проф. Л.Д.Заграй (Україна); д-р психол. наук, проф. З.С.Карпенко (Україна); д-р пед. наук, доц. П.М.Коваль (Україна); канд. філол. наук, доц. О.М.Лисенко (Україна); д-р пед. наук, проф. М.М.Марусинець (Україна); канд. пед. наук М.В.Матішак (*відповідальний секретар*) (Україна); канд. пед. наук, доц. Л.О.Мацук (*відповідальний секретар*) (Україна); д-р пед. наук, доц. О.М.Микитюк (Україна); д-р філос. наук, проф. Г.Й.Михайлишин (Україна); д-р психол. наук, проф. В.П.Москалець (Україна); д-р пед. наук, проф. З.І.Нагачевська (Україна); д-р пед. наук, доц. М.І.Олійник (Україна); д-р пед. наук, доц. М.П.Оліяр (Україна); д-р наук, проф. Демень Пірошка (Румунія); д-р пед. наук, проф. Т.В.Потапчук (Україна); канд. пед. наук, доц. Реґо Г.І. (Україна); д-р пед. наук, доц. О.С.Семенов (Україна); д-р наук, проф. Карловіц Янош Тібор (Словаччина); д-р наук, проф. Фаїне Домбі Аліса (Угорщина); д-р наук, доц. Майя Шевчук (Молдова); д-р наук, проф. Тордік Юдіт (Угорщина).

Адреса редакційної колегії:

76000, Івано-Франківськ, вул. Мазепи, 10, Педагогічний факультет
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

З М І С Т

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

<i>Горохівська Тетяна.</i> Розвиток професійно-педагогічної компетентності викладачів вищої школи у контексті досвіду США	7
<i>Комінарець Тетяна.</i> Актуальність компетентнісного підходу в сучасному освітньому процесі у руслі педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського	13
<i>Мартиненко Світлана.</i> Педагогічне моделювання освітнього середовища університету в умовах євроінтеграції	22
<i>Марусинець Маріанна.</i> Освіта Австрії: історичні акценти розвитку	30
<i>Мельниченко Людмила.</i> Процес формування дослідницьких умінь майбутніх учителів початкової школи у педагогічній теорії та практиці	38
<i>Мова Людмила.</i> Розвиток музичних форм у хореографічному мистецтві другої половини ХХ століття	45
<i>Ткаченко Лідія.</i> Українська академічна риторична школа	51

ВИЩА ШКОЛА

<i>Варава Ірина.</i> Педагогічне моделювання готовності майбутніх техніків-програмістів до фахового самоудосконалення	58
<i>Варениченко Анастасія.</i> Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до впровадження тренінгових технологій в Новій українській школі	64
<i>Волинець Катерина.</i> Підготовка магістрів до управління інноваційною діяльністю закладу дошкільної освіти	69
<i>Лазарович Надія.</i> Підготовка майбутніх педагогів до формування логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку	76
<i>Марусинець Мар'яна.</i> Формування інтегральної психолого-педагогічної компетентності викладача закладу вищої освіти	81
<i>Кузенко Олександра.</i> Формування фахової компетентності майбутніх учителів-логопедів в процесі професійної підготовки	88
<i>Ненько Юлія.</i> Професійний саморозвиток педагога: світові тенденції	96
<i>Плахотнік Ольга, Плахотнік Олег.</i> Професійно-особистісний імідж сучасного викладача вищої школи	102
<i>Потапкіна Леся.</i> Готовність фахівців готельно-ресторанної справи до інноваційної професійної діяльності : рівнева характеристика	108
<i>Себало Людмила.</i> Використання STEM-технологій у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи	114
<i>Синишина Вікторія.</i> Місце інноваційних освітніх технологій на практичних заняттях студентів психологів	121
<i>Танько Тетяна.</i> Теоретичні аспекти формування професійно-значущих якостей особистості вчителя, вихователя закладу дошкільної освіти	126

ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

<i>Бей Ірина.</i> Паритетний діалог як чинник суб'єкт-суб'єктної взаємодії в процесі спілкування викладача і студента факультету іноземних мов	135
<i>Гаращенко Лариса.</i> Удосконалення фахової підготовки майбутніх вихователів до здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності в закладах дошкільної освіти	141
<i>Гомонюк Олена.</i> Формування ключових компетентностей майбутніх фахівців соціономічних професій у закладах вищої освіти	146
<i>Зверєва Ніна.</i> Сучасні підходи до формування комунікативної культури викладача	155
<i>Матішак Маріанна.</i> Культура демократії у змісті професійної педагогічної підготовки майбутніх магістрів	160
<i>Тарарак Наталія.</i> Формування у дітей старшого дошкільного віку художньо-естетичних смаків засобами музичного мистецтва	166
<i>Шуп'яна Мар'яна.</i> Конституційно-правовий захист дітей із внутрішньо переміщених сімей у руслі сучасного законодавства	172

ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ

<i>Кіщенко Наталія, Цимбал Юлія.</i> Англійський педагогічний дискурс : класифікація методичних термінів	178
<i>Лисенко Неллі.</i> Напрями проєкції принципу наступності в контексті модернізації української школи : вектор дошкільної освіти	184
<i>Лук'янченко Ольга.</i> Формування ціннісних орієнтацій майбутніх учителів початкової школи засобами мистецтва	190
<i>Мацук Людмила.</i> Використання інформаційно-комунікаційних технологій в забезпеченні якості професійної підготовки майбутніх учителів-логопедів	197
<i>Мацьонг Йоланта.</i> Проблеми та напрямки ранньої шкільної освіти в сучасних педагогічних дискурсах	203
<i>Михайлишин Галина, Червінська Інна, Кондур Оксана.</i> Теоретико-методичні засади моніторингу якості університетської освіти	217
<i>Розульська Оксана.</i> Особливості підготовки майбутніх учителів іноземної мови в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів вищої освіти	224
<i>Томашевська Мирослава, Кобаль Василь.</i> Підготовка майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до професійної взаємодії засобами інтерактивних технологій навчання : моделювання педагогічного процесу	231
<i>Топчу Іскендер.</i> Формування комунікативних компетенцій учнів засобами ігрових ситуацій	238

Т.Г. Шевченка / [ред. кол. : Носко М.О. (гол. ред.) та ін.]. – Чернігів: ЧНПУ, 2018. – Вип.151. – В 2-х томах. Том 1. – С. 262-266 (Серія: педагогічні науки)

3. Підготовка майбутніх педагогів до реалізації екологічної освіти для сталого розвитку : навч.-метод. посіб. / [В. Д. Мелаш, О. В. Гнатів, Н. В. Вахняк та ін.]; за заг. ред. В. В. Молодиченко. – Мелітополь, 2016. – 215 с. (Серія: “Екологічна освіта для сталого розвитку”)
4. Типові освітні програми для закл. Загальної середньої освіти: 1-2 класи. – ТД “ОСВІТА-ЦЕНТР+”, 2018. – 240 с.

References

1. Kocherha O. M. Osoblyvosti vykorystannya treninhovykh tekhnolohiy u protsesi formuvannya praktychnoyi komponenty profesiyanoi pidhotovky maybutnoho vchytelya / O. M. Kocherha // Molodyy vchenyy. – 2014. – № 2 (lyuty). – S. 116-119.
2. Melash V.D. Metodychna pidhotovka maybutn'oho vchytelya pochatkovoyi shkoly do formuvannya ekolohichnoyi kompetentnosti v umovakh Novoyi ukrayinskoyi shkoly / A.B. Varenychenko, K.S. Beztalanna / Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T.H. Shevchenka / [red. kol. : Nosko M.O. (hol. red.) ta in.]. – Chernihiv: CHNPU, 2018. – Vyp.151. – V 2-kh tomakh. Tom1. – S. 262-266 (Seriya: pedahohichni nauky)
3. Pidhotovka maybutnikh pedahohiv do realizatsiyi ekolohichnoyi osvity dlya staloho rozvytku : navch.-metod. posib. / [V. D. Melash, O. V. Hnativ, N. V. Vakhnyak ta in.]; za zah. red. V. V. Molodychenko. – Melitopol, 2016. – 215 s. (Seriya: “Ekolohichna osvita dlya staloho rozvytku”)
4. Typovi osvritni prohramy dlya zakl. Zahalnoyi serednoyi osvity: 1-2 lasy. – TD “OSVITA-TSENTR+”, 2018. – 240 s.

Одержано статтю: 1.10.2018

Прийнято до друку: 25.10.2018

УДК [37.09 + 373.2] : 378.22

DOI:10.15330/esu.14.69-76

Катерина Волинець,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Київський університет імені Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна)

Kateryna Volynets,

Candidate of pedagogical sciences (PhD),
Associate Professor, Boris Grinchenko Kiev University
(Kiev, Ukraine)

ekaterina_volynec@ukr.net

ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ ДО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

TRAINING OF MASTERS TO MANAGEMENT OF INNOVATIVE ACTIVITY OF THE INSTITUTION OF PRESCHOOL EDUCATION

У статті розкрито деякі аспекти професійної підготовки майбутніх магістрів до управління інноваційною діяльністю закладу дошкільної освіти. Визначено поняття управління інноваційною діяльністю закладу дошкільної освіти. Безпосередній вплив на процес професійної підготовки майбутніх магістрів мають інноваційний потенціал особистості магістра та інноваційний потенціал закладу вищої освіти. Розкрито зміст, форми і методи організації наукової роботи в закладі вищої освіти та форми залучення магістрів до наукової діяльності під час навчання. Обґрунтовано сутність, специфіку, значущість інновацій та інноваційної діяльності педагогічного колективу закладу освіти в ринкових умовах. Виокремлено проблеми організації інноваційної діяльності та її здійснення. Обґрунтовано вимоги до сучасного керівника закладу дошкільної освіти та формування змісту підготовки майбутніх магістрів до управління інноваційною діяльністю закладу дошкільної освіти.

Ключові слова: управління, підготовка магістрів, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал.

The study disclosed some aspects of the professional training of future masters to the innovative activity of the institution of preschool education. Determined the essence of concept "management of the innovative activity of the institution of preschool education", as a process of management, as a result of which social-pedagogical system of institution of preschool education goes into a qualitatively new state, which is opened to creativity, innovation and investment. Disclosed that innovative development of educational institution depends on the factors, which determined as the development of innovation potential (personal skills, talents, talents of its employees, etc.), and the ability of the educational environment to promote their creative use and further development. The content, forms and methods of organization of scientific work in higher education institutions and forms of involvement masters to the scientific activity during training, wide introduction into the educational process of the results of scientific and research works. Essence, specificity, significance of innovation and innovation activity of pedagogical collective of the educational institution in market conditions are substantiated. Problems of organization of innovation activity and its implementation in the conditions of an educational institution are determined. Requirements for a modern head of the institution of preschool education and formation of the content of the training of future masters to management of the innovative activity of the institution of preschool education are substantiated. Disclosed, that direction of the educational process on development of managerial qualities envisages the development and distribution of new unique forms, methods and means, technologies. Provided that training of future masters to management of the innovative activity of the institution of preschool education possible provided that the content of the training programs is used the results of domestic and foreign scientific and didactic achievements.

Key words: management, training of masters, innovative activity, innovative potential.

Постановка проблеми. Освіта в Україні виходить на новий виток розвитку. Ефективному вирішенню проблеми гуманізації і демократизації суспільства та розширення можливостей молоді щодо їх участі у розбудові держави, вирішенні соціально-економічних питань в країні сприяє модернізація освіти в контексті європейських вимог, її структурне і змістове оновлення.

Згідно з законом України "Про вищу освіту" здійснюється цілеспрямована робота щодо створення нової законодавчої та нормативної бази вищої освіти, створюються нові типи освітньо-виховних закладів, опрацьовуються перспективні ідеї і методики, оновлюється зміст, структура, форми і методи навчання; у навчально-виховний процес упроваджуються інноваційні, міжнародні, галузеві стандарти підготовки фахівців, які відповідають змінам, що відбулись на ринку праці [5, с. 3].

Зміни у парадигмі вищої освіти викликали потребу вищої педагогічної школи кардинально змінити підготовку педагогів, врахувавши, по-перше, зміну споживача продукції – педагога нової формації; формування його освітньої траєкторії впродовж усього життя; універсалізацію освіти; зміни освітніх установ (дошкільних і позашкільних закладів, сільських чи міських шкіл, ПТУ, ЗВО тощо); характер цих змін, підвищення конкурентоспроможності на ринку послуг освітніх закладів, їх рейтинг, можливість впливати на освітню політику. По-друге, працювати над тим, щоб випускники вищого педагогічного навчального закладу забезпечували якість освіти, продуктивну працю й були готовими до змін у майбутньому. По-третє, вибудувати дійову модель майбутнього фахівця з урахуванням змін на ринку праці та у сферах виробництва і послуг [7, с. 39].

Важливе місце в системі інноваційних змін на шляху до європейських цінностей займає професійна підготовка магістрів дошкільної освіти до управління інноваційною діяльністю закладу дошкільної освіти, що вирішальним чином впливає на результативність модернізації управлінського простору, та дозволить фахівцям орієнтуватися в особливостях розвитку сучасної системи освіти, її кінцевого результату, забезпечити мінімізацію помилок у прийнятті рішень щодо розвитку освітньої системи навчального закладу.

Одним із найважливіших показників рівня професійної підготовки фахівців є якість дошкільної освіти, яку вони забезпечують. В той же час аналіз психолого-педагогічної літератури, досвіду практичної діяльності педагогічних колективів свідчать, що багато з них недостатньо підготовлені до управління інноваційною діяльністю, слабо орієнтуються в пошуку шляхів модернізації освітнього процесу, залучення інвестицій для інноваційного розвитку закладів дошкільної освіти. Розв'язання даної наукової проблеми є особливо актуальною у період інноваційного розвитку держави і освіти. Воно спрямоване на забезпечення якісного управління процесами функціонування й розвитку діючих закладів дошкільної освіти та подальший розвиток управлінської діяльності.

Отже, актуальність модернізації професійної підготовки магістрів в галузі дошкільної освіти пов'язана з потребою суспільства мати висококваліфікованих фахівців, які здатні оволодіти знаннями з теорії управління соціальними системами, філософії освіти, психології управління, освітнього права, усвідомлювати завдання реформування освіти [1, с. 24].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми дошкільної освіти завжди були в полі зору науково-педагогічної літератури як у методологічному, так і в організаційно-педагогічному та методичному аспектах. Науково-методологічною основою теоретичних розробок з проблем дошкільного виховання є праці Я. Коменського, С. Русової, В. Сухомлинського, К. Ушинського та ін.

Аналіз вітчизняної і зарубіжної літератури свідчить про те, що різним аспектам проблеми підготовки педагогів-дошкільників приділяли увагу Л. Артемова, А. Беленька, А. Богуш, Е. Вільчковський, О. Кононко, Л. Калмикова, М. Машовець та інші.

Проблемі управління інноваційною діяльністю в закладах освіти присвячено значну кількість досліджень у працях з теорії і практики сучасної педагогіки, педагогічної творчості, в яких розкрито зміст основних понять педагогічної інноватики, закономірності розвитку інновацій, генезис інноваційних процесів у ХХ столітті, особливості функціонування і розвитку закладів освіти у період реформування освіти (В. Андрєєв, І. Богданова, В. Безпалько, Б. Гершунський, Н. Даниленко, І. Зязюн, В. Кан-Калік, М. Кларін, О. Козлова, Л. Подимова, В. Паламарчук, О. Савченко, В. Семиченко, С. Сисоєва та ін.).

У психолого-педагогічних дослідженнях значну увагу приділено окремим аспектам управлінської діяльності в галузі дошкільної освіти, зокрема: формуванню соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі дошкільного навчального закладу (Т. Бабенко, П. Горностай, М. Молочко); управлінню його інноваційним розвитком (Є. Антипін, С. Пехарева); організаційно-педагогічним умовам функціонування сучасних закладів дошкільної освіти (Н. Гавриш, О. Янко); визначенню педагогічних засад управління розвитком закладів дошкільної освіти (Т. Морозова, О. Березіна); розробленню дослідницького підходу в управлінській діяльності керівника дошкільного навчального закладу (Ю. Волинець, О. Давиткіна);

оцінюванню управлінської діяльності керівника закладу дошкільної освіти (І. Тимофеева, В. Корнешук); удосконаленню системи інформаційного забезпечення управління дошкільною освітою (О. Комарова, С. Савінова, Д. Козлітін) та ін.

В той же час аналіз психолого-педагогічної літератури і практики управління закладом дошкільної освіти свідчать про недостатню розробленість положень сучасної теорії і практики, оволодіння якими сприятиме забезпеченню необхідного рівня готовності магістрів до управління інноваційними освітніми процесами в умовах ринку. Потребують наукових розвідок проблеми забезпечення конкурентоспроможності закладів дошкільної освіти, їх інноваційного розвитку, особливо розвитку освітнього менеджменту якості освіти.

Мета статті. Розкрити особливості професійної підготовки майбутніх магістрів дошкільної освіти в сучасних умовах, окреслити основні напрями підготовки магістрів до управління інноваційною діяльністю закладу дошкільної освіти в умовах закладу вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Теорія і практика управління закладом дошкільної освіти постійно розвивається у напрямі до науки про інноваційне й ефективне управління закладами і установами освіти в ринкових умовах.

Це вимагає педагогічно впорядкованої навчально-виховної системи професійної підготовки майбутніх магістрів, спрямованої на оволодіння ними сукупності необхідних компетентностей, які визначатимуть його готовність до виконання професійних обов'язків відповідно до статусу магістра та професійного самовдосконалення упродовж життя, в тому числі готовності до управління інноваційними освітніми процесами [4, с. 28].

Для окреслення умов, за яких стає можливим становлення магістра дошкільної освіти, звернемося до сутності поняття "інновації". Аналіз наукових джерел свідчить, що поняття інновації використовується в контексті визначення різних явищ освіти і освітнього процесу: одні науковці вважають інновації комплексним процесом створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень, інші – заперечують, що інновації не можуть зводитися до створення засобів.

Незважаючи на певні відмінності у трактовці явища, що визначається поняттям "інновації", всі дослідження пов'язують його із наявністю нового, відмінного від того, що вже є, звертаючи увагу при цьому на те, що це процес і результат створення нового в будь-якій сфері діяльності людини. Слово "інновація" має комплексне значення, оскільки складається з двох форм: власне ідеї та процесу її практичної реалізації. Як зауважує професор І. Підласий, інновації – це й ідеї, і процеси, і засоби, і результати, узяті в єдності якісного вдосконалення педагогічної системи [2, с. 6].

Інновація володіє величезним системним ефектом у плані впливу на інші компоненти навчального процесу, загальну структуру навчального змісту і діяльність педагогічних колективів; спрямована на розвиток, перетворення об'єкта, переведення його в якісно новий стан; освоєння та застосування нових засобів; це особливий вид творчої діяльності, що об'єднує різноманітні операції і дії, спрямовані на набуття нових знань, технологій, систем. Як системне утворення інновація характеризується наступними якостями: інноваційна діяльність, інноваційний процес, інноваційний потенціал, інноваційне середовище, які взаємообумовлені і існують в інтегральній єдності [2, с. 338].

Нині в освіті існує достатня кількість різноманітних педагогічних ідей та концепцій, покладених в основу діючих на сучасному етапі педагогічних інновацій,

більшість з яких розроблена у вигляді інноваційних технологій, які привносять суттєву зміну в результат педагогічного процесу. А саме, до інноваційних навчальних технологій нами віднесено ті, що суттєво покращують мотивацію дітей до освітнього процесу; до інноваційних виховних технологій – ті, що формують в дітей особистісні цінності у контексті із загальнолюдськими; до інноваційних управлінських технологій – ті, що створюють умови для прийняття керівником оперативного й ефективного рішення.

У контексті професійно-педагогічної діяльності педагога інновація є спеціально спланованим, мисленнєвим, наперед передбачуваним і цілеспрямованим зрушенням, яке вносить у традиційну методикку організації освітнього процесу, або в її окремі елементи. Інновації характеризують професійну діяльність педагога як таку, що постійно вдосконалюється, перебуває у стані розвитку. Рациональна природа інновацій дала підставу її розглядати у структурі особистості як таку рису або якісну характеристику, що виникає внаслідок процесу підготовки до професійно-педагогічної діяльності та інтегрує у своєму змісті всі складові: когнітивну, операційну, мотиваційну, що забезпечують цю діяльність [7, с. 6].

Інноваційна діяльність – це діяльність, яка характеризується як процес внесення нових елементів у традиційну систему, створення і використання інтелектуального продукту, реалізації нових оригінальних ідей у формі наукової та технологічної розробки, наявності інвестицій. Її специфікою є створення умов, спрямованих на:

- розробку педагогічних інновацій у вигляді нових планів і програм, педагогічних технологій, підручників, посібників тощо;
- впровадження їх у практику роботи як закладів вищої освіти так і закладів дошкільної освіти;
- отримання відповідних інвестицій (інтелектуальних, фінансових, матеріальних);
- здобуття очікуваного результату [1, с. 16].

Управління інноваційною діяльністю закладу дошкільної освіти – це такий процес управління, в результаті якого соціально-педагогічна система закладу дошкільної освіти переходить в якісно новий стан, який є відкритим для творчості, інновацій та інвестицій, забезпечує високу якість дошкільної освіти та сприяє зміцненню конкурентоспроможності закладу на ринку освітніх послуг.

Але перш ніж займатись інноваційною діяльністю, в тому числі управляти нею, магістр повинен отримати професійні знання і уміння, а також навички творчого підходу до розв'язування професійних та управлінських завдань, оволодіти наукою про систему оновлених взаємовідносин між учасниками педагогічного процесу, які якісно покращують його результат. Навчальна діяльність є гарантом розвитку власного потенціалу. Тому підготовка магістра в умовах закладу вищої освіти має передбачати перш за все формування його власного потенціалу.

Натомість сучасне управління закладом дошкільної освіти потребує орієнтації на взаємодію, співробітництво, рефлексивне управління, наукове обґрунтування та зміну філософії освіти. Відповідно у структурі професійної-педагогічної підготовки магістрів вагоме значення має займати формування управлінської компетентності магістрів, здатних стати повноцінними учасниками інноваційної діяльності, забезпечити розвиток освіти, бути суб'єктами інноваційної діяльності в сучасних умовах.

І це закономірно, адже, випускники магістратури здобувачі другого рівня вищої освіти – магістри – з галузі знань 01 “Освіта” спеціальності 012 “Дошкільна

освіта” згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України, Класифікатора професій (ДК 003:2010) із змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 4 березня 2016 року № 394) мають право обіймати такі посади як керівник підрозділу у сфері освіти та виробничого навчання; директор дошкільного виховного закладу; завідувач відділу (у складі управління освітою); директор (завідувач) дошкільного навчального закладу; менеджер (управитель) систем якості (012 Дошкільна освіта); методист з дошкільного виховання; методист; вихователь-методист; інспектор з дошкільного виховання; інспектор-методист; фахівці з дошкільного виховання.

Цим потребам відповідає цілеспрямовано професійно підготовлений фахівець, здатний до праці в швидкозмінних ринкових умовах й управління як різноманітними типами навчальних закладів, так і масштабними освітніми системами. Професійна освіта такого фахівця має особистісну і соціальну значущість, забезпечує перетворення знань у його власне особистісно-професійне надбання, передбачає креативно-рефлексивне ставлення до оточення і власних можливостей, сприяє неперервному професійному опануванню й удосконаленню знань, умінь і навичок, виробленню комплексу компетентностей майбутньої професії і виходу за її межі. Отже, майбутній магістр у своїй підготовці потребує конкретної професіоналізації змісту освіти.

Можна стверджувати, що інноваційний розвиток навчального закладу залежить від факторів, які визначаються як розвитком інноваційного потенціалу (особистісними здібностями, талантами, обдаруваннями його працівників тощо), так і здатністю освітнього середовища сприяти їх творчому використанню та подальшому розвитку. Інноваційне зростання закладів вищої освіти, що готує магістрів, і інтелектуальний розвиток його колективу є взаємозалежними процесами у довгостроковому плані. Вони можуть доповнювати й підсилювати одне одного, оскільки інноваційне зростання є об’єктивною основою поліпшення якості життя й розвитку інтелектуального потенціалу, одночасно досягнення в інтелектуальному розвитку колектива дозволяють створювати, сприймати, реалізовувати нововведення, своєчасно позбавлятися від педагогічно недоцільного та ефективно перетворювати ресурси в інноваційний продукт.

Зусилля закладу вищої освіти мають бути зосереджені на формуванні та розвитку власних наукових шкіл, створенні кафедральних та міжкафедральних творчих колективів із залученням магістрів, аспірантів та кращих студентів, дослідників інших наукових установ та закладів освіти; підвищенні якості професорсько-викладацького складу шляхом підготовки кадрів через аспірантуру і докторантуру; створенні спеціалізованих Вчених рад із захисту кандидатських та докторських дисертацій; участі у розробці різного рівня комплексних та цільових програм соціально-економічного розвитку міста, регіону, країни; створенні належних умов та мотивації для участі у науковій діяльності професорсько-викладацького складу, магістрів, студентів та оприлюдненні результатів.

Серед форм оволодіння педагогічними працівниками закладу вищої освіти знаннями та вміннями інноваційної діяльності, а відтак і форм підвищення професійного рівня науково-педагогічних працівників та студентів, виділяють науково-практичні конференції, психологічні семінари – практикуми, проблемні творчі семінари, навчальні тренінги, педагогічні консиліуми, методичні об’єднання за фахом, проблемні творчі групи, пошукові групи, школа викладача-початківця, школа перспективного педагогічного досвіду, наставництво, творча лабораторія

педагога, вивчення зарубіжного досвіду, стажування, самоосвіта, самовдосконалення, самовиховання тощо, проходження дистанційних навчальних курсів.

Водночас викладацький склад повинен доводити інноваційні педагогічні технології до впровадження у практику роботи освітніх навчальних закладів шляхом проведення методичних семінарів для вчителів шкіл, співпраці з районними відділами освіти, педагогічними колективами шкіл та закладів дошкільної освіти тощо. Свої надбання у галузі розробки і апробації інноваційних педагогічних технологій та їх ефективності для педагогічної освіти викладачі реалізують у процесі підготовки магістрів, закріплюють під час викладання інтегрованих навчальних курсів, шляхом залучення студентів до написання курсових, дипломних і магістерських робіт, під час виробничої (управлінської) практики, що визначає професійне становлення фахівців, здатних в майбутньому до управління інноваційною діяльністю.

Спрямування навчального процесу на розвиток управлінських якостей передбачає вироблення й поширення нових унікальних форм, методів і засобів, власних технологій підготовки магістрів та експорту новітніх технологій і продуктів інноваційної діяльності. Завдяки активній співпраці викладачів і студентів відбувається постійне оновлення наукових знань, створюється середовище для формування ключової компетенції майбутнього фахівця – вчити особистість вчитися по-новому, бути готовим до інноваційних впливів у практичній педагогічній діяльності.

Висновки. Підсумовуючи сказане, слід зазначити, що підготовка майбутніх магістрів до управління інноваційною діяльністю закладу дошкільної освіти в умовах реформування і розвитку вищої освіти можливі за умови використання та розвитку інноваційного потенціалу вищих навчальних закладів, оволодіння суб'єктами навчального процесу системою сучасних наукових знань, наповнення навчальних програм результатами вітчизняних і зарубіжних наукових і дидактичних досягнень, широкого впровадження у навчальний процес результатів науково-дослідних розробок, залучення студентів до виконання наукових проектів та досліджень.

Література

1. Даниленко Л.І. Теоретико-методичні засади управління інноваційної діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах: автореф. дис. ...доктора пед. наук: спец. 13.00.01 "Загальна педагогіка й історія педагогіки" / Л.І. Даниленко. – Київ, 2005- 42с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Лукашевич Н. Деловая карьера как проблема менеджмента // Персонал. – 1997. – №6. - С.8-20.
4. Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект: наук.-метод. посіб. / за ред. Л. Даниленко. – К.: Логос, 2001. – 185 с., – С. 28
5. Светлорусова А. В. Професійна підготовка магістрів управління навчальним закладом на засадах рефлексивного підходу: дис...канд. пед. наук. 13.00.04. Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. К., 2009. – 261с.
6. Сергеева Лариса Миколаївна. Формування управлінських навичок в учнів вищих професійних училищ невиробничої сфери: Дис...канд. пед. наук 13.00.04. Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. К. 2000р.-167с.
7. Смівоцький А. Нові методи стратегічного мислення / А. Смівоцький – К.: КМ Академія, 2002. – 43 с.

Reference

1. Danylenko L. I. Teoretyko-metodychni zasady upravlinnya innovacijnoyi diyalnistyu v zagalnoosvitnix navchalnyx zakladax: avtoref. dys. ...doktora ped. nauk: specz. 13.00.01 "Zagalna pedagogika j istoriya pedagogiky" / L.I. Danylenko. – Kyiv, 2005 – 42 s.

2. Dychkivska I. M. Innovacijni pedagogichni tehnologiyi/ I.M. Dychkivska. – K.: Akademvydav, 2004. – 352 s.
3. Lukashevych N. Delovaya karera kak problema menedzhmenta // Personal. – 1997. – № 6.- S.8-20.
4. Ocinyuvannya ta vidbir pedagogichnyx innovacij: teoretyko-prykladnyj aspekt: nauk.-metod. posib. / zared. L. Danylenko. – K.: Logos, 2001. – 185 s., s. 28
5. Svyetlorusova A. V. Profesijna pidgotovka magistriv upravlinnya navchalnym zakladom na zasadaх refleksyvnoho pidxodu: dys...kand. ped. nauk. 13.00.04. Kyivskij nac... un-t imeni Tarasa Shevchenka. K., 2009. – 261s.
6. Sergejeva Larysa Mykolayivna. Formuvannya upravlinskyx navychok v uchniv vyshhnyx profesijnyx uchylyshh nevyrobnychoyi sfery: Dys...kand.. ped. nauk 13.00.04. Instytut pedagogiky i psykologiyi profesijnoyi osvity APN Ukrayiny. K. 2000r. – 167 s.
7. Smivoczkyj A. Novi metody strategichnoho myslennya/ A. Smivoczkyj – K.: KM Akademiya, 2002. – 43 s.

Одержано статтю: 13.11.2018
 Прийнято до друку: 7.12.2018

УДК 371.134 : 372.3
 DOI: 10.15330/esu.14.76-81

Надія Лазарович,

кандидат педагогічних наук, доцент, ДВНЗ
 “Прикарпатський національний університет імені
 Василя Стефаника” (м.Івано-Франківськ, Україна)

Nadiya Lazarovich,

Candidate of pedagogical sciences (PhD),
 Associate Professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian
 national university (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
 lazana@online.ua

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

TRAINING OF FUTURE TEACHERS FOR THE FORMING OF LOGIC-MATHEMATICAL COMPETENCES OF PRESCHOOL AGE CHILDREN

У статті проаналізовано структуру логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку. Обґрунтовано основні шляхи вдосконалення змісту навчання дітей дошкільного віку логіко-математичних понять. Розкрито основні завдання педагога у формуванні логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.

Ключові слова: дошкільний вік, педагогічна діяльність, логіко-математична компетентність, логічні операції, математичні поняття.

The article analyzes the structure of the logic-mathematical competence of children of preschool age, which consists of two interrelated main lines from the logical (logical operations, preparation of thinking to methods of reasoning) and mathematical (formation of mathematical representations). The importance of forming a child's ability to reason, namely to classify, analyze, and compare, is proven. The pedagogical activity of the teacher in teaching children of the mathematics of preschool children as a organization of a developing environment in which the co-operation and interaction of the educator and children take place is described.

The basic ways of improving the content of teaching children of preschool age logic-mathematical concepts are substantiated. The logic-mathematical development of children of preschool age as qualitative changes of cognitive activity of the child, occurring as a result of formation of elementary mathematical representations and related logical operations is described. On the basis of the analysis of psychological and pedagogical research, a set of components of mathematical abilities, consisting of logic-mathematical competence, is presented.

2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
3. Леонтьев А. А. Педагогическое общение. Москва: Знание, 1979. 48 с.
4. Папуча М. В. Внутрішній світ людини та його становлення: наукова монографія. Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2011. 656 с.
5. Психологічний словник / авт.-уклад.: В. В. Синявський, О.П.Сергеєнкова; за ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007. 336 с.
6. Український педагогічний словник / авт.-уклад. С. Гончаренко. Київ: Либідь, 1997. 376с.
7. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч.посіб. 2-ге вид.доп. Київ: Академвидав, 2010. 456с.

References

1. Ball H. O. Oriientyry suchasnoho humanizmu. Kyiv, 2007. 170 s.
2. Vitvytska S. S. Osnovy pedahohiky vyshchoi shkoly: Metodychnyi posibnyk dlia studentiv mahistratury. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2003. 316 s.
3. Leontev A. A. Pedahohycheskoe obshchenye. Moskva: Znanye, 1979. 48 s.
4. Papucha M. V. Vnutrishnii svit liudyny ta yoho stanovlennia: naukova monohrafiia. Nizhyn: Vydavets Lysenko M. M., 2011. 656 s.
5. Psykholohichni slovnyk / avt.-uklad.: V. V. Syniavskiyi, O.P.Serhieienkova; za red. N. A. Pobirchenko. Kyiv: Naukovyi svit, 2007. 336 s.
6. Ukrainskyi pedahohichni slovnyk / avt.-uklad. S. Honcharenko. Kyiv: Lybid, 1997. 376 s.
7. Fitsula M. M. Pedahohika vyshchoi shkoly: navch.posib. 2-he vyd.dop. Kyiv: Akademvydav, 2010. 456 s.

Одержано статтю: 9.11.2018

Прийнято до друку: 3.12.2018

УДК 373.2 : 796.011

DOI:10.15330/esu.14.141-146

Лариса Гаращенко,

кандидат педагогічних наук,
Київського університету імені Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна)

Larusa Harashchenko,

Candidate of pedagogical sciences (PhD),
Borys Grinchenko Kyiv University
(Kyiv, Ukraine)
kapelka0104@ukr.net

УДОСКОНАЛЕННЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

IMPROVEMENT OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE EDUCATORS TO THE IMPLEMENTATION OF PHYSICAL EDUCATIONAL AND RECREATIONAL ACTIVITIES IN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION

У статті розглянуто деякі аспекти фахової підготовки бакалаврів дошкільної освіти до вирішення завдань фізкультурно-оздоровчого напрямку. Доведено, що організація навчально-пізнавальної діяльності базується на співпраці викладача зі студентами. Обґрунтовано доцільність використання інтерактивних методів навчання для якісного оволодіння майбутніми вихователями професійним досвідом у галузі фізичного виховання та оздоровлення дітей. Головну увагу зосереджено на розвитку їхньої активності та ініціативності. Розглянуто основи технології фахової підготовки на прикладі вивчення навчальної дисципліни "Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку".

Ключові слова: пріоритетність фізкультурно-оздоровчої роботи, пізнавальна діяльність, активність, співпраця, самостійна пошукова діяльність.

The study considered some aspects of professional training of bachelors of pre-school education to the decision of the problems of physical culture and recreation direction. Readiness of students to the physical and recreation work with children is a basis of professional training of pedagogical activity. Professional training is a basis on effective construction of the educational process, with ensuring a gradual transformation of cognitive activity in professional directed. Proved that organization of educational-cognitive activity based on cooperation of the teacher with the students. The main task of organizing cooperation is the development and professional development of each student. Expediency of using interactive teaching methods for quality mastering of future educators professional experience in the area of physical education and sanitation of children is considered. The main attention is focused on development their activity and initiative. Successful acquirement of students the content of the course largely depends from use of active teaching methods. Mechanisms for improving the quality of professional training bachelors of pre-school education is determined. The main mechanism of perfecting professional training is determined activization of students' educational activity, formation their desire to the independent choice of purpose, ability to assume responsibility by personal choice and its consequences. Acquirement professional experience of each student depends from activity of subjects of pedagogical process based on the interaction and motivation of the activity. The basic technology of professional training on the example of studying the discipline "Method of physical education of preschool children".

Key words: the priority of physical and recreation work, cognitive activity, activity, cooperation, independent search activity.

Постановка проблеми. Сучасна освіта акцентована на тому, щоб допомогти людині усвідомити і збагатити власне "Я", знайти своє місце і визначити соціальну роль у відносинах із зовнішнім світом, активізувати особистісне зростання. За такого підходу різноманітні засоби, методи, технології освіти не виступають самоціллю, а розглядаються у контексті одного з основних завдань освіти – забезпечити умови для саморозвитку особистості. Особистість з високим рівнем духовних надбань, світоглядними позиціями, гармонійно розвинена, яка здатна до постійного особистісного зростання та професійного самовдосконалення, є тією метою, на досягнення якої спрямована натепер система підготовки фахівців дошкільної освіти.

Зміна вимог, що висуваються сучасним суспільством до якості професійної підготовки педагогів дошкільного фаху і корегування самих цілей навчання вимагають оптимізації процесу набуття кожним студентом професійного досвіду. Підготовка фахівців до фізкультурно-оздоровчої діяльності постає однією з актуальних проблем розвитку вищої освіти сьогодення. Така підготовка передбачає усвідомлене та ціннісне ставлення педагогів дошкільного фаху до проблеми формування здоров'я дітей. Майбутні фахівці мають усвідомлювати, що фізична культура повинна входити до змісту дошкільної освіти і складати основу здоров'я, розвитку і виховання дитини. Звідси випливає необхідність розуміння, що фізичне виховання має свої специфічні відмітні особливості. Вони характеризують процес, що протікає за закономірностями діяльності, яка забезпечує упорядковане формування й удосконалення рухових умінь і навичок з оптимізацією розвитку фізичних якостей дитини, сукупність яких вирішальною мірою визначає її фізичну підготовку до життя. Готовність до фізкультурно-оздоровчої роботи становить базис фахової підготовки до педагогічної діяльності і потребує копітких пошуків у створенні цілісної ефективної системи цієї підготовки [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання порушеної проблеми. На підставі аналізу сучасних наукових досліджень (В. Андрущенко, І. Бех, О. Богініч, М. Конох, В. Кремень, О. Кучерявий, В. Луговий,

В. Огнев'юк, Ю. Рашкевич, С. Сисоєва, Д. Чернілевський та ін.) можемо стверджувати, що новим виміром у системі фахової підготовки є особистісно орієнтована парадигма на основі компетентнісного підходу [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8]. Це обумовлено тим, що важливим нині є не тільки вміння оперувати власними знаннями, а й бути готовим змінюватися та пристосовуватися до нових потреб ринку праці, оперувати та управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатися упродовж життя [1]. Розглядаючи проблему якості освіти майбутніх педагогів дошкільного фаху, вважаємо за необхідне зробити покликання на В. Андрущенко, який переконаний, що вища освіта має бути побудована за принципами науково-дослідницької діяльності, із практично-прагматичною спрямованістю [1]. Ключова позиція фундаменталізації освіти, висунута вченим, полягає у тому, що конкурентноздатним буде фахівець, навчання якого здійснюється на основі фундаментальних досягнень науки, засвоєних власними дослідницькими зусиллями, у поєднання з практичною участю у системі сучасного виробництва. Це судження корелюється з висновками, отриманими у результаті досліджень О. Богініч, що орієнтація сучасної вищої освіти на формування професійно-творчої особистості, фахівця інноваційного типу, який здатен реалізувати освітні стандарти, запроваджувати нові освітні технології, вимагає ефективної організації цілісної фахової підготовки, оновлення її змісту, використання доцільних засобів, методів і форм її реалізації [2; 3].

Виокремлення невіршених раніше аспектів загальної проблеми. Виходячи із вищесказаного, ми повною мірою усвідомлюємо, що пошук ефективних шляхів реалізації компетентнісно-діяльнісного компонента фахової підготовки бакалаврів дошкільної освіти до фізкультурно-оздоровчої діяльності є одним із пріоритетних. Це визначило **основну мету** нашої статті. Спираючись на динамічні зміни в підходах до організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, розглянемо основні фактори, що актуалізують зазначену проблему.

Виклад основного матеріалу. Активізація пізнавальної діяльності студентів, розвиток їх творчого мислення, активності та ініціативності – одна з головних проблем в сучасній вищій школі. Актуальність та складність цієї проблеми викликана зростанням обсягу наукової інформації, підвищенням вимог до якості підготовки фахівців. Під час вивчення фахових дисциплін студенти оволодівають певним теоретичним і практичним рівнем знань, на основі яких слід розвивати творчий потенціал майбутніх педагогів дошкільного фаху. Фундаментальна підготовка майбутніх бакалаврів дошкільної освіти передбачає вивчення курсу “Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку”, мета якого – забезпечити підготовку майбутніх вихователів до проведення різних форм роботи з фізичного виховання та оздоровлення дітей, сприяти переконанню у пріоритетності фізкультурно-оздоровчої роботи в закладах дошкільної освіти та формуванню ціннісного й усвідомленого ставлення до формування здоров'я дітей. Вважаємо за доцільне висвітлити деякі напрацювання щодо використання педагогічного інструментарію (форми, методи, прийоми, засоби навчальної взаємодії) під час опанування студентами навчальної дисципліни.

Застосування лекцій з проблемним викладом показало, що у студентів підвищується інтерес до матеріалу, який вивчається, концентрується їх увага на сприйнятті, посилюється його усвідомлення. Наведемо приклади деяких лекцій, під час яких перед студентами ставилися проблемні завдання з опорою на знання, засвоєні під час вивчення психолого-педагогічних та природних дисциплін, проходження педагогічної практики, а також власного життєвого та професійного досвіду. Ставилися у ході лекції проблемні завдання, розгляд яких переносився і на

семінарське заняття, тому що потребував глибшого вивчення певного питання, ознайомлення з додатковою літературою. Прикметно, що з програмою курсу та лекційним матеріалом студенти мають можливість ознайомитися та вивчити заздалегідь (метод “перевернутого навчання”).

Під час вивчення теми “Гімнастика у навчанні дітей фізичних вправ”, зокрема питання “Зміст і методика навчання дітей дошкільного віку загальнорозвивальних вправ” студенти заздалегідь отримали домашнє завдання практичного характеру, яке виконували у парах: скласти комплекс загальнорозвивальних вправ з палицями для дітей старшого дошкільного віку, спираючись на знання та розуміння опрацьованої самостійно лекції. Під час лекції доцільно запропонувати студентам подумати над такими питаннями: чому запропонована послідовність вправ у комплексі є типовою і найбільш доцільною? Чому, зазвичай, остання вправа у комплексі – це стрибки, а перша вправа – для верхнього плечового поясу (типу потягування)? Чому варто пропонувати дітям виконувати вправи з різних вихідних положень? Студенти мають зробити самостійні висновки, після яких – обов’язкове доповнення викладача. Самостійне виконання домашнього завдання та розв’язання проблемного завдання в процесі колегіального обговорення підвищує пізнавальний інтерес у студентів до даної теми, активізує мислення, творчу уяву.

Під час вивчення теми “Рухливі ігри” для обґрунтування значення ускладнення та варіативності рухливих ігор (безпосередньо під час лекції) доцільним буде проблемне питання “Як видумаєте, для чого використовують варіантність рухливих ігор?”. З метою усвідомлення і розуміння цього питання варто організувати роботу в невеликих групах, кожна з яких за 7-10 хвилин повинна визначити всі можливі зміни (варіанти) у запропонованій викладачем рухливій грі (одна гра для всіх команд) і представити на загальний розгляд варіанти гри. Самостійні висновки студентів збагачувалися доповненнями викладача. Варто зазначити, що самостійно висвітлюючи питання, студенти отримують задоволення від результативності своєї роботи. Під час вивчення цієї теми доцільно запропонувати студентам завдання, вирішення яких передбачає роботу в невеликих групах: “Розкажіть зміст гри “Кіт і миші” емоційно, лаконічно, доступно”, “Сформулюйте правила гри “Кіт і миші” чітко, коротко, послідовно” та ін. Після наведення студентам прикладів зазивалок (закличок) для збору дітей до рухливої гри, пропонуємо їм самостійно скласти зазивалки або перефразувати запропоновані. Для самостійного визначення студентами прийомів збору дітей дошкільного віку для гри доцільним буде такі проблемні питання: Які прийоми збору дітей найдоцільніші у різних вікових групах і від чого залежить вибір таких прийомів? Які сигнали на початок гри доцільно використати у молодших групах, а які – у старшій групі?

Під час лекційного заняття знайомимо студентів із способами вибору ведучих та пропонуємо подумати, що може слугувати жеребком для поділу дітей на дві команди (палички, паперові смужки різної довжини, жолуді, каштани, осінні листя різного кольору, гудзики, скручені папери з умовними позначками всередині та ін.). Навівши студентам приклади зговірок для поділу дітей на групи чи команди, пропонуємо скласти прості зговірки з різними зачинами типу “Що тобі подарувати – букет квітів чи моток ниток? Що більше любиш – солодку грушку чи м’яку пампушку?” Розв’язання цього питання передбачає самостійну роботу у невеликих групах. Це сприяє розвитку творчих здібностей і краще готує до практичної роботи. Пропонуємо проблемне питання: що слід ураховувати, використовуючи різні

способи
викладач
Пі
опрацюв
основній
подумати
використ
способи
аргумент
викладач

У
зокрема
таке про
кімнаті
ють сво
пробудж
колегіал
фактів і
наслідк
спільно
активізу

В
проведе
проблем
дисципл
майбутн
навчаль
проблем
пошуку
Р
звичайн
зації на
базуєть

1. Ан
Філ
2. Бол
[Ел
em
3. Бол
Віс
200
4. Лу
ка
О.
№
5. Кр
–]
6. От
ос

способи вибору ведучих? Самостійні висновки студентів доповнювалися заувагами викладача, що сприяло більш вдумливому осмисленню матеріалу.

Під час лекції з теми “Заняття з фізичної культури” варто ґрунтовно опрацювати питання щодо способів організації дітей для виконання основних рухів в основній частині фізкультурного заняття. Для цього слід запропонувати студентам подумати над проблемним питанням: розкрийте позитивні моменти та недоліки у використанні кожного способу організації дітей. Студенти самостійно аналізують способи організації дітей (за умови, що з лекцією ознайомилися заздалегідь), дають аргументовану оцінку зробленого вибору. Потім буде доцільним доповнення викладача, в кінці розгляду питання студенти разом із викладачем роблять висновки.

У процесі вивчення теми “Фізкультурно-оздоровчі заходи в розпорядку дня”, зокрема питання про види гімнастики після сну можливо запропонувати студентам таке проблемне питання: “Чому гімнастику після сну доцільно проводити в груповій кімнаті чи в залі, а не в ліжках?”. Після поставленого питання студенти висловлюють свої міркування, викладачем даються базові питання (у чому суть гімнастики пробудження? Який зміст гімнастики після сну з елементами корекції?) та після колеґіального обговорення формулюються висновки. Студенти на основі певних фактів вчать розкривати їх сутність, дають їм оцінку, встановлюють причинно-наслідкові зв'язки. Самостійне розв'язання проблемного завдання в процесі спільного обговорення підвищує пізнавальний інтерес у студентів до даної теми, активізує мислення.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. На основі проведеної роботи можна зробити висновки, що використання навчальних занять з проблемним викладом сприяє розвитку у студентів стійкого інтересу до даної дисципліни, підвищує якість фахової підготовки, розширює творчий потенціал майбутніх фахівців. Звичайно, це вимагає від викладача серйозної підготовки до навчальних занять, грамотного осмислення масиву різноманітної інформації з проблеми фізичного виховання дітей дошкільного віку, професійної майстерності, пошуку засобів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Розглянута проблема організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, звичайно, потребує подальшого вивчення. Особливо актуальними є питання активізації навчальної діяльності студентів через використання методу проектів, який базується на самостійній навчально-пошуковій діяльності студентів.

Література

1. Андрущенко В. Філософія освіти ХХІ століття: пошук пріоритетів / Віктор Андрущенко // Філософія освіти. – 2005. №1. – С. 5-18.
2. Богініч О. Л. Шляхи удосконалення системи підготовки фахівців дошкільної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://intellectinvest.org.ua/pedagog_editions_emagazine_pedagogical_science_arhiv_pn_n1_2008_st_9/. – Назва з екрану.
3. Богініч О. Організація взаємодії з магістрами у процесі вивчення валеології / Ольга Богініч // Вісник Львівського університету. Вип.19. Серія: Педагогічні науки. – Львів : НУ ім. І. Франка, 2005. С. 124-131.
4. Луговий В.І., Слюсаренко О.М., Таланова Ж.В. Становлення систем основних понять і категорій компетентнісного підходу в умовах парадигмальних змін в освіті / В.І. Луговий, О.М. Слюсаренко Ж.В.Таланова // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2014. – №2. – С. 14-22.
5. Кремень В. Якісна освіта – вимога сьогодення / Василь Кремень // Дошкіл. виховання. – 2015. – №1. – С.2-4.
6. Огнев'юк В., Сисоєва С. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти / В.О. Огнев'юк В., С.О. Сисоєва // Рідна школа. – 2012. – №4-5. – С.44.

7. Рашкевич Ю. Болонський процес і нова парадигма вищої освіти : монографія / Юрій Михайлович Рашкевич. – Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2014. – 168 с.
8. Система підготовки майбутніх вихователів до фізичного виховання дітей дошкільного віку : Монографія. – Частина перша. – Глухів : ПБВ ГНПУ, 2010. – 138 с.

References

1. Andrushhenko V. Filosofiya osvity XXI stolittya: poshuk priorityativ / Viktor Andrushhenko // Filosofiya osvity. – 2005. #1. – S. 5-18.
2. Boginich O. L. Shlyaxy udoskonalennya systemy pidgotovky faxivciv doshkilnoyi osvity [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://intellectinvest.org.ua/pedagog_editions_emagazine_pedagogical_science_arhiv_pn_n1_2008_st_9/. – Nazva z ekranu.
3. Boginich O. Organizaciya vzayemodiyi z magistramy u procesi vyvchennya valeologiyi / Olga Boginich // Visnyk Lvivskogo universytetu. Vyp.19. Seriya: Pedagogichni nauky. – Lviv : NU im. I.Franka, 2005. S. 124-131.
4. Lugovyj V.I., Slyusarenko O.M., Talanova Zh.V. Stanovlennya system osnovnyx ponyat i kategorij kompetentnogo pidxodu v umovax paradygmalnyx zmin v osviti / V.I. Lugovyj, O.M. Slyusarenko Zh.V.Talanova // Pedagogika i psixologiya: Visnyk APN Ukrayiny. – 2014. – #2. – S. 14-22.
5. Kremen V. Yakisna osvita – vymoga sogo dennya / Vasyl Kremen // Doshkil. vuxovannya. – 2015. – #1. – S.2-4.
6. Ogniv'yuk V., Sysoyeva S. Osvitologiya – naukovyj napryam integrovanogo doslidzhennya sfery osvity / V.O. Ogniv'yuk V., S.O. Sysoyeva // Ridna shkola. – 2012. – #4-5. – S.44.
7. Rashkevych Yu. Bolonskyj proces i nova paradygma vyshhoi osvity : monografiya / Yuriy Myxajlovych Rashkevych. – Lviv : Vydavnyctvo Lvivskoyi politexniki. 2014. – 168 s.
8. Systema pidgotovky majbutnix vuxovateliv do fizychnogo vuxovannya ditej doshkilnogo viku : Monografiya. – Chastyna persha. – Gluxiv : RVV GNPU, 2010. – 138 s.

Одержано статтю: 1.11.2018

Прийнято до друку: 29.11.2018

УДК 378.22:159.9

DOI: 10.15330/esu.14.146-154

Олена Гомонюк,

доктор педагогічних наук, професор,
Хмельницький національний університет
(м. Хмельницький, Україна)

Olena Gomonyuk,

Doctor of pedagogic sciences, Professor, Khmelnytsky
National University (Khmelnytsky, Ukraine)
elena_gomonyuk29@ukr.net

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

FORMING OF KEY COMPETENCES OF FUTURE SPECIALISTS IN THE FIELD OF SOCIONOMY IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Ключові компетентності є знанням про найефективніші способи досягнення мети; здатністю ухвалювати самостійні рішення й обстоювати власні погляди, дотримуватися вимог, прагнути до розуміння власних почуттів; адекватне розуміння бажань, очікувань і вимог інших людей; повага прав людини та її обов'язків, осмислення свого призначення, життєвих цілей, смислу життя й організації життєвого шляху.

Формування ключових компетентностей майбутніх фахівців соціономічних професій у закладах вищої освіти передбачає розвиток загальнокультурної, комунікативної, психолого-педагогічної, інформаційно-комунікаційної та соціальної компетентностей.

Спільною ознакою загальнокультурної компетентності для всіх видів професійної діяльності є культура спілкування, готовність до діалогу в полікультурному комунікативному просторі.